

Lokaal recidief

Uitgangsvraag

Wat is de beste behandeling in termen van residu/recidief/kwaliteit van leven bij patiënten met recidiverende CIN?

Aanbevelingen

Er wordt geadviseerd bij recidiverende HPV gerelateerde afwijkingen aandacht te schenken aan immunosuppressieve factoren (roken en medicatie).

Er wordt geadviseerd recidiverende HPV-gerelateerde afwijkingen door een ervaren gynaecoloog op dit gebied te laten behandelen.

De werkgroep is van mening dat er mogelijk een rol is voor preventieve HPV-vaccinatie bij patiënten met recidiverende CIN. Zie [module Preventie](#).

Er wordt geadviseerd zo veel mogelijk weefsel sparende therapie toe te passen bij patiënten met recidiverende CIN.

Literatuurbespreking:

Patiënten die ooit behandeld zijn voor een hrHPV-gerelateerde afwijking hebben levenslang een verhoogd risico op een nieuwe hrHPV-gerelateerde afwijking. Bij recidiverende hrHPV-gerelateerde afwijkingen bestaat het risico dat re-resectie van het afwijkende gebied leidt tot aanzienlijke morbiditeit (vroeggeboorte, uterus extirpatie, verkorting of vernauwing van de vagina, mutilerende ingrepen aan de vulva). Bij deze patiënten dient uitgebreid aandacht te worden besteed aan afweer onderdrukkende factoren, zoals roken en gebruik van medicatie. Om verdere recidieven te voorkomen is stoppen met roken en eventueel stoppen of veranderen van medicatie aan te bevelen. Ter verbetering van de afweer tegen hrHPV valt hrHPV-vaccinatie te overwegen. Zie [module Preventie](#).

Ter voorkoming van verdere morbiditeit dient behandeling van recidief hrHPV-gerelateerde afwijkingen, na uitsluiting van een invasief proces, zo weefsel-sparend mogelijk behandeld te worden. Opties daarvoor zijn imiquimod of laserbehandeling in plaats van excisies. Gezien de complexiteit van recidief HPV-gerelateerde afwijkingen verdient het aanbeveling om dit uitsluitend door ervaren gynaecologen op dit gebied te laten verrichten.

Conclusies:

Er zijn aanwijzingen dat recidiverende hrHPV-gerelateerde afwijkingen zeer hardnekkig kunnen zijn.

Er zijn aanwijzingen dat preventieve hrHPV-vaccinatie een rol kan spelen in verdere voorkoming van nieuwe recidieven.

[Joura, 2012³³⁴]

Er zijn aanwijzingen dat, na uitsluiten van een eventueel onderliggende maligniteit, weefsel-sparende behandeling in de vorm van follow-up, laserbehandeling, behandeling met imiquimod of aanpassing van immunosuppressieve medicatie bij met name jonge vrouwen is aangewezen.

Overwegingen:

Preventieve HPV-vaccinatie voor deze indicatie wordt (nog) niet vergoed door ziektekosten verzekeraars